

Ukrajina - základné informácie

Napísal Administrator
Streda, 19 November 2008 16:29

Ukrajina (Україна) je štát vo východnej Európe, hraničiaci so Slovenskom (94 km), Maďarskom (103 km), Poľsko a Moldavskom (939 km), Rumunskom (531 km), Ruskom (2245 km) a Bieloruskom (891 km) a cez more s Gruzínskom, Tureckom a Bulharskom. Jej celková dĺžka hraníc činí 4558 km.

Presný názov Ukrajiny znamená **zem, ktorá leží na kraji**. Leží na juhovýchodnom pohorí Európy a prahu Ázie na okrajoch štátov Stredomoria a na križovatke dôležitých hraničných ciest medzi lesom a stepou.

Hlavné mesto: Kyjev

Rozloha: 603 700 km²

Podnebie: mierne pásmo

Ukrajina - Obyvateľstvo

Počet obyvateľov:

47 735 000

Národnostné zloženie:

Ukrajinci 73 %, Rusi 22 %, Bielorusi 0,8 %, Židia 0,7 %

Náboženstvo: pravoslávne

Gramotnosť: 95 %

Úradný jazyk: Ukrajínčina

Ukrajina - Ekonomické údaje

Ukrajina - základné informácie

Napísal Administrator

Streda, 19 November 2008 16:29

Mena:

1 hrivna (UHA) = 100 kopejok

Najvyšší bod: Hora Hoverla 2.061 m n.m.

Najnižší bod: Čierne more 0 m n.m.

Národné parky: Karpatský národný park, Šacké jazerá

Štátne zriadenie: Prezidentská republika

Vyhlásenie nezávislosti: 24. August 1991

Mestá na Ukrajine: Kiev, Har'kov, Dnepropetrovsk, Odessa, Doneck, Zaporozie, Ivov, Kryvyj Rog

Poloha Ukrajiny: Ukrajina zaberá najväčšiu časť východoeurópskej nížiny medzi Bieloruskom, Ruskou Federáciou, Moldavskom, Rumunskom, Maďarskom, Slovenskom a Poľskom. Najdlhšiu hranicu má s RSFR (1.576 km) a ďalej nasledujú Moldavsko (939 km), Bielorusko (891), Rumunsko (531 km), Poľsko (428 km), Maďarsko (103 km) a Slovensko (90 km). Na juhu tvorí prirodzenú hranicu dlhú 2.782 km Čierne a Azovské more .

Ukrajina sa riadi východoeurópskym časom, čiže GMT +2, teda v Kyjeve je o hodinu viac ako v Bratislave.

Rieky: Cez mesto Kyjev preteká rieka Dneper vteká do Čierneho mora. Pár míľ od rieky Dneper je rieka Dnester, ktorá tiež vteká do Čierneho mora. Rieka Dnester je splavná. Pár km od rieky Dnester je rieka Prut ktorá sa vlieva do Čierneho mora.

Dejiny:

Predpokladá sa, že pravlastou Slovanov je S predhorie Karpát na Ukrajine, odkiaľ V Slovania putovali v 1. tis. pred n. l. smerom k údoliu Dnepra. Na krymskom pobreží asi od 7. storočia pred n. l. prekvitali grécke kolónie. Kyjevská Rus - štátny útvar s centrom v Kyjeve - bola spoločnou predchodkyňou Ruska i Ukrajiny. Vyvíjala sa od 9. st. obchodnej ceste spájajúce Baltské more s Čiernym. Jej prví panovníci boli vikingského pôvodu, hoci veľkú časť obyvateľstva tvorili V Slovania. R.998 veľkoknieža Vladimír I. Sviatoslavič zaviedol na Rusi pravoslávne kresťanstvo. Kyjev neskôr upadal a po nájazde Tatárov (1239-1240), keď Zlatá horda ovládla väčšinu ukrajinských území, bol zničený, ale v Haliči na Z a vo vladimirskej oblasti na SZ sa zakladali nové vplyvné strediská. Tie sa dostali v 14 st. pod cudziu nadvládu, keď Poľsko a Litva rozširovali územie na J a na V hranicu stepí. Poľský vplyv na Ukrajine rástol najmä po formálnom zjednotení Poľska a Litvy (1569), ale poľskí statkári a správni úradníci boli medzi Ukrajincami, ktorí sa stali nevoľníkmi, veľmi neoblúbený. V 16. storočí Poľsko podporovalo vznik autonómnych kozáckych kolónii, ktoré mali slúžiť ako nárazník proti nájazdom Tatárov. Moc kozákov

však stúpila natoľko, že ohrozovala samotné Poľsko, najväčšie v roku 1648-1651, v čase povstania pod vedením Bohdana Chmeľnického, ktorý požiadal o pomoc ruského cára (1652). Nasledovali dve rusko-poľské vojny a roku 1660 bola Ukrajina rozdelená medzi Poľsko a Rusko. V roku 1672-1699 okupovali poľskú Ukrajinu osmanskí Turci. Cárské Rusko roku 1775 zlikvidovalo kozácku autonómiu a pri druhom delení Poľska znova spojilo väčšinu územia pod svojou nadvládou (1793). Roku 1876 Rusko zakázalo používať ukrajinčinu v školách a v tlači, ukrajinské národnostné hnutie sa však udržiavalo na Z, v liberálnejšej atmosfére haliče, ktorú anektovalo Rakúsko pri prvom delení Poľska (1772). Ukrajinci v Rusku využili príležitosť, ktorú im poskytla 1. svetová vojna, a vyhlásili nezávislosť (január 1918), ale v Charkave sa vytvorila ukrajinská sovietska vláda. Po rozpade Rakúsko-Uhorska (november 1918) sa Ukrajina spojila s Haličom. Nový štát sa stal terčom útoku Poľska, ktoré ním presadzovalo svoje územné nároky, a sovietskej Červenej armády, podporujúcej charkovský sovietsky. Červená armáda získala prevahu a Ukrajina sa roku 1922 stala jednou zo zakladajúcich republík ZSSR. Ľvovská oblasť Haliče však ostala v poľských rukách. Roku 1928 sovietsky vodca Josif Visarionovič Stalin začal na Ukrajine uskutočňovať politické čistky a nový program rusifikácie. Po 2. svetovej vojne, v ktorej Ukrajinu okupovalo nacistické Nemecko, sa územie sovietskej Ukrajiny rozšírilo pripojením Ľvova (od Poľska), Bukoviny (od Rumunska) a Podkarpaciej Rusi (od Česko-Slovenska) a roku 1954 aj Krymu (od Ruska). Keď Ukrajina pocítila ľahostajnosť ZSSR k situácii, ktorá nastala po havárii v jadrovej elektrárni v Černobyle (na S od Kyjeva) roku 1986, ukrajinský nacionalizmus zosilnel. Ukrajinskí politici reagovali na zmeny v ZSSR koncom 80. rokov snahou o väčšiu autonómiu. Rozhodnutie Ukrajiny vyhlásiť nezávislosť, ku ktorému dospela po neúspešnom prevrate komunistických prívržencov tvrdej únie (august-september 1991), urýchlilo rozpad ZSSR.

Regióny Ukrajiny:

Územie Ukrajiny sa delí na oblasti, kt. sa viac ako na naše kraje podobajú na VÚC. Oblasti sa delia na rajóny, kt. štruktúra zodpovedá našim okresom. Ukrajina má celkovo 24 oblastí, ktorých strediskami sú spravidla miestne metropoly: Vinica, Dnepropetrovsk, Volynsk, Doneck, Žitomir, Zporižžja, Ivano-Frankivsk, Kyjev, Kirovohrad, Luhansk, Ľviv, Mykolaiv, Odessa, Poltava, Rovno, Sumy, Ternopyľ, Charkiv, Cherson, Chmelnyck, Čerkassy, Černihivsk, Užhorod a Černivci. Samostatným celkom je autonómna Krymská republika s výraznou ruskou menšinou.

Mimo oblastného členenia sú hlavné mestá republík- Kyjev a Sevastopol'.

Najväčším mestom Ukrajiny je Kyjev s 2 852 673 obyvateľmi (1999).

Ďalšími významnými mestami sú: Charkiv (1.621.600), Dnepropetrovsk (1.200.000), Doneck (1.430.000), Odessa (1.100.000), Zaporožžje (900.000), Ľviv (810.000), Krivij Rih (730.000).

Regionálne členenie ukrajiny má za úlohu rozdeliť Ukrajinu na regióny, ktoré sú si blízke kultúrne aj ekonomicky. Oblastné centrá sú prirodzenými strediskami oblastí už po generácie.

Najväčším oblastným centrom je Kyjev a najmenším Poltava, ktorý má približne 10x menej obyvateľov a nie je ani najväčším mestom oblasti. Je však 1000-ročným národným

centrom a, podobne ako Zaporizžja, je to mesto kde ukrajinská vlajka visí z takmer každého domu.

Demografia Ukrajiny:

Národnostné zloženie Ukrajiny je príčinou mnohých problémov, pretože samotných Ukrajincov je iba 74 % a najväčšou menšinou je jednoznačne ruská s 22%. Naviac ruská populácia je sústredená na Kryme a v Kyjeve čo je zdrojom separatistických tendencií Krymskej republiky a výrazného napätia medzi ruskou a ukrajinskou populáciou. Niet sa čomu čudovať keď komentátori štátnych aj súkromných televízií hovoria zásadne len po rusky. Ďalšími významnými menšinami sú bieloruská (1%) , židovská (1%) , moldavská, tatárska, rumunská a grécka.

Demografická štruktúra Ukrajiny sa po páde komunistického režimu a rozpade sovietskeho Zväzu výrazne zmenila. Natalita v súčasnosti predstavuje 9,31 promile a mortalita 16,43 promile, čo predstavuje ročný úbytok obyvateľstva 0.78%.

Úmrtnosť narodených detí predstavuje neobvykle vysokú hranicu až 21.6 úmrtí na 1000 pôrodov. Napríklad v Maďarsku táto hodnota predstavuje 8.96 úmrtí na 1000 pôrodov.

Priemerná dĺžka života mužov je 60,62 rokov a žien 71,96 čo predstavuje priemernú dĺžku života 65,15 rokov. Tabuľka 1 zhŕňa tieto fakty a ponúka zároveň prognózu na rok 2025.

Zaujímavým demografickým ukazovateľom je pomer počtu mužov a žien. Pri narodení je tento pomer 1,05 v prospech mužov, do veku 15 rokov 1,04 a v rozmedzí 15-64 rokov už iba 0,91 teda žien je v tomto veku o celú desatinu viac. Najmarkantnejší je však rozdiel vo veku 65+ kt. je 0,49. V celej populácii je pomer počtu mužov k počtu žien 0,86.

V súčasnosti počet obyvateľov Ukrajiny klesá ako ukazuje nasledujúca (tabuľka 2) tabuľka, ktorá zároveň ukazuje aj prognózu rastu populácie až do roku 2050.

Povrch Ukrajiny:

Povrch Ukrajiny je v prevažnej miere rovinatý, vrchy sa dvíhajú len na západe a juhu krajiny. Na západe je to výbežok Karpatského oblúka (Ukrajinské Karpaty) s najvyšším vrchom Ukrajiny Hoverlou (2.061 m) a na juhu Krymské hory s najvyšším vrchom Roman-Koš (1546 m).

Zvyšok vyplní rozľahlá Východoeurópska nížina s nevýraznými miestnymi pahorkatinami.

Poľnohospodárstvo Ukrajiny:

Keďže povrch Ukrajiny má 3 základné celky (Karpaty, Krymské vrchy a centrálné nížiny) delí sa aj poľnohospodárstvo na tri celky.

Vo vnútrozemných nížinách veľkú časť Ukrajiny tvoria vysokokvalitné úrodné černozy, čo je vynikajúci predpoklad pre kvalitné poľnohospodárstvo. Tie však zďaleka neposkytujú také výnosy ako v iných oblastiach sveta a takýmito pôdami. Dôvodom je silná kontinentalita, postihujúca predovšetkým strednú a východnú časť Ukrajiny. Napriek tomu, že na Dnepri existujú 4 obrovské vodné nádrže (najväčšia Kremenchujská 2250 km²), úroveň zavlažovania je nedostačujúca. A keďže poľnohospodárstvo (podobne ako na Slovensku) nie je dotované, stretáva sa s ťažkosťami, poľnohospodári investujú len

veľmi málo (alebo vôbec) do kvalitných hnojív, výnosy stagnujú.

Napriek tomu je však Ukrajina potravinovo sebestačná a exportuje veľké množstvá pšenice, repky olejky, slnečnice, kukurice, cukrovej repy na zahraničné trhy. Uvedené plodiny sú zároveň najpestovanejšie plodiny na Ukrajine.

V západnej časti krajiny prevláda chov dobytká (predovšetkým kráv a kôz), ktorý spása početné pasienky na karpatských svahoch nad pestovaním plodín. Z plodín jednoznačne dominuje pestovanie zemiakov.

Celkom inak sa orientuje poľnohospodárstvo juhu. Vďaka vlhkému subtropickému podnebiu a teda aj dostatku zrážok a tepla sa vynikajúco darí viniču, slnečnici a tabaku.

Krymské víno sa predáva po celej Ukrajine, jeho šumivá podoba (Sovetske Ichristoe, Jaltska Krov) sú známe aj na Slovensku. Kvalitou síce nijako zvlášť nevynikajú, chuťovo sú však mimoriadne zaujímavé (predovšetkým u nás málo znám Jaltska Krov).

Priemysel Ukrajiny:

Ukrajinský priemysel je pochopiteľne založený na nerastných surovinách, ktoré sú na Ukrajine k dispozícii. Keďže donecká panva disponuje kvalitným čiernym uhlím vhodným aj na výrobu koksu a v okolí Krivého Rihu sa ťažia milióny ton železnej rudy. V okolí mesta Nikopol sa ťaží mangánová ruda, v takom množstve, že 3 produkcie, ktorá sa tu vyťaží sa exportuje.

Taká vysoká koncentrácia surovín sa stala základom pre vznik jednej z najväčších priemyselných oblastí sveta. V Podnepří sú jeho hlavnými centrami Dneprodzežinsk, Krivij Rih, Dnepropetrovsk, Nikopol a Zaporizžja. V Donbase Doneck a Makajevka a pri Azovskom mori Mariupol'.

Na hutníctvo nadviazalo ťažké strojárstvo s výrobou zariadení pre bane, hutnícke závody a energetiku, ďalej lodí, lokomotív, vagónov, lietadiel, autobusov, traktorov aj automobilov. Pochopiteľne pre poľnohospodárstvo je dôležitá výroba kombajnov. Tie sa vyrábajú v Charkive, subdodávatelia pre obrovský charkivský závod sa nachádzajú v mestách Zaporizžja, Kyjev, Odessa a Ľviv.

Vedľa hutníckeho a strojárkeho priemyslu je podstatný aj chemický priemysel, ktorý ma taktiež dostatok surovín a sústredí sa predovšetkým na výrobu umelých hnojív v mestách Gorlovka, Vinnica, odessa a Stebnik. Úspechy v poslednom čase dosahuje ukrajinská farmácia. Kvalitné lieky sa vyrábajú v Kyjeve, Charkive a Ľvive.

Významnou a najziskovejšou časťou Ukrajinského priemyslu je vojenská výroba. Poloha veľkých zbrojárskych fabrík bola ešte donedávna prísne utajovaná a tak na stenách mohutného komplexu KVAZAR boli namaľované bochníky a 3x denne odtiaľ vychádzali nákladné automobily rozvážať "chlieb". Takýto režim je však mimoriadne nákladný a tak ukrajinská vláda pristúpila k odtajneniu polohy takýchto závodov (v KVAZARE ani vrátnik nevedel, že 100m za ním sa vyrábajú balistické rakety a nie mäsové pirohy...)

Najväčším ukrajinským zbrojárskym centrom je Kyjev, kde sa okrem rakiet zem-zem, zem-vzduch a vzduch-vzduch vyrábajú aj lietadlá a riečne lode a trajekty prispôbené vojenským požiadavkám (pancierovanie, strieľne, atď.).

Rakety sa montujú aj v Dnepropetrovku a Pavlohrade. V Charkive je najdôležitejším sektorom výroba tankov, MCV (pancierované transportéry) a montáž lietadiel.

Na pobreží Čierneho mora sa nachádzajú lodenice, ktoré v roku 1996 konvertovali

program na výrobu bojových lodí, lebo bola neporovnateľne výhodnejšia. Lodenice v Mykolaivi, Foedosiji a Kerči spolu úzko spolupracujú a počet krajín, pre ktoré už dodávali lode prekračuje 40.

Obrovský význam a moc vojenského priemyslu dokumentuje aj fakt, že Ukrajina disponuje komerčnou (!) cvičnou vojenskou základňou. V roku 1999 ju od ukrajinskej armády kúpili Mykolaivské lodenice a rok na to získali aj licenciu na jej prevádzku. Táto základňa sa nachádza na južnom cípe krymského polostrova a je vybavená modernejšie ako mnohé zo štátnych. Nie je samozrejme vybavená šifrovacími ani dešifrovacími strojmi, chýba vysielateľ schopný vysielateľ do zahraničia a dokonca aj takýto prijímač. Na územie základne nesmie vstúpiť cudzí štátny príslušník, dokonca ani ak je držiteľom diplomatického pasu, alebo má dvojité občianstvo.

Motorom priemyslu je samozrejme výroba elektrickej energie. Napriek tomu, že Ukrajinská vláda investuje nemalé prostriedky na výstavbu ekologických vodných elektrární a ich ročná produkcia dosiahla 16 bil kWh čo sú asi 2/3 ročnej spotreby Slovenska, nie je to viac ako 10% ročnej produkcie Ukrajiny. Jadrová energia sa podieľa na celkovej výrobe približne 43% a najvýznamnejšia je výroba el. energie spaľovaním fosílnych palív. Tepelné elektrárne sa teda podieľajú na výrobe zvyšnými 47%. Alternatívne zdroje sa nepodieľajú na výrobe el. energie viac ako 0,1% teda nie sú nijako významné pre Ukrajinský priemysel.

Ekonomické ukazovatele:

Ekonomické ukazovatele Ukrajiny ako jedného z mála štátov bývalého sovietskeho bloku sa v súčasnosti z roka na rok lepšia a napomáha tomu aj stabilná politická situácia na Ukrajine.

Napríklad reálny rast hrubého domáceho produktu (HDP) v roku 2000 dosiahol 6%, čo je naozaj zaujímavý výsledok oproti poklesu neuveriteľných 23% v roku 1994. Ustálila sa aj inflácia na prijateľných 15%. Predovšetkým inflácia predstavovala vážny problém Ukrajiny ešte pred piatimi rokmi - posúďte sami či inflácia 891% v roku 1994 vôbec potrebuje nejaký komentár.

Rok 1994 sa všeobecne považuje za akýsi "čierny piatok" Ukrajinskej ekonomiky. Rok 1994 odštartoval aj pokles HDP na 1 obyvateľa - z 2633 v roku 1994 na 2192 v roku 1997. Odvtedy však HDP neustále rastie a v roku 2000 dosiahol 3850 na 1 obyvateľa, čo predstavuje celkový HDP 190 bil USD.

Podobne sa zvýšil objem priamych zahraničných investícií. Tie v roku 1994 predstavovali 360 mil. USD. Rok na to už to bolo 595 mil. USD a v roku 2000 neporovnateľných 3000 mil. USD priamych zahraničných investícií.

Najväčšími investormi sú: USA, Kanada, Nemecko, Veľká Británia, Holandsko, RSFR, Cyprus a Švajčiarsko. Tieto štáty sú zároveň aj najväčšími obchodnými partnermi Ukrajiny. Najdôležitejšie investujúce medzinárodné koncerny sú AT&T, Pepsi, Otis, Allied Domecq, Allied Techsystems, Tetra Laval, Johnson Wax a British-American Tobacco.

Najdôležitejším krokom po roku 1991 bola privatizácia štátnych podnikov. Podobne ako na Slovensku sa označuje za historicky najväčšia krádež. Zle zorganizovaná, neprehľadná do takej miery, že roku 1993 bola celá privatizácia zastavená a podniky opäť prešli do majetku štátu a začala sa znova. Do roku 1996 sa podarilo sprivatizovať asi

43.000 podnikov, tempo však bolo na úkor kvality a dodnes z týchto podnikov ďalej existuje len 28.000. Avšak z tých ktoré prežili sa vyvinuli silné životaschopné podniky- až 83% z nich je trvale ziskových. Predovšetkým pivovarom a tabakovým podnikom sa vynikajúco darí.

Mohlo by sa zdať, že životná úroveň na Ukrajine sa výrazne zlepšila, nie je to však celkom pravda ak si uvedomíme, že pod hranicou chudoby žije na Ukrajine podľa WHO takmer 50% obyvateľov. Najchudobnejších 10% obyvateľov sa podieľa na HDP 3,9 %, zatiaľ čo 10% najbohatších sa na ňom podieľa až 27%. Najmenej výnosným odvetvím je na Ukrajine poľnohospodárstvo, v ktorom je zamestnaných 24% obyvateľov, ale na HDP sa podieľa len 12%. Pasívnu bilanciu má aj priemysel, ktorý sa na HDP podieľa 26% napriek tomu, že má k dispozícii 32% Ukrajinskej pracovnej sily. Naopak najefektívnejší je sektor služieb, v ktorom pracuje 44% obyvateľov a na HDP sa podieľa 62%.

Veľkou brzdou Ukrajinskej ekonomiky je zahraničný dlh, ktorý krajina dokáže len veľmi ťažko splácať, a ktorého výška dosahuje v súčasnosti 10.3 milióna USD.

Nezamestnanosť na Ukrajine oficiálne takmer neexistuje - predstavuje len 4,3%. Veľa nezamestnaných však nie je zaregistrovaných na úradoch práce, alebo je ich plat výrazne podhodnotený. Napriek tomu mzda (aj reálna) neustále rastie a z nie príliš lichotivých 48,3 USD na mesiac sa vyšplhala už na 150 USD v roku 2001. Priemerná mzda na Ukrajine však takmer neexistuje. Na zakarpatskej Ukrajine alebo pri hraniciach s RSFR ju zďaleka nedosahuje. Naopak v Kyjeve alebo na Kryme sú platy niekoľkonásobne vyššie a aj životná úroveň je v mestách oproti vidieku neporovnateľná.

Zahranční partneri:

Ukrajina je členom viac ako 20 medzinárodných organizácií, v ďalších bola prizvaná za pozorovateľa (IOM, NAM, WTrO). Preto jej spektrum zahraničných partnerov je veľmi široké. Od Číny, Indie a Pakistanu po Spojené Štáty, Kanadu a Nemecko. Stále sú významné aj kontrakty so štátmi bývalého Sovietskeho Zväzu.

Jednoznačne najväčším a najdôležitejším partnerom Ukrajiny je RSFR. Import z RSFR predstavuje 42% celkového importu na Ukrajinu. Predovšetkým kvôli dovozu ropy a zemného plynu. Vývoz do RSFR predstavuje 24 % celkového Ukrajinského exportu. Ukrajina vyváža do RSFR predovšetkým pšenicu a priemyselné polotovary.

Druhým najväčším partnerom sú štáty Európskej Únie, predovšetkým Nemecko. Nemecko importuje z Ukrajiny priemyselné polotovary (železo, oceľ, plechy) a exportuje výrobky ľahkého priemyslu a textilie.

Import a export so Spojenými Štátmi predstavuje asi 5 % zahraničného obchodu Ukrajiny. Obchodná bilancia Ukrajiny bola v roku 2000 mierne pasívna, keďže importovala tovary za 15 miliónov USD a celkový export predstavoval 14.6 milióna USD.

Štátne zriadenie:

Ukrajina je od roku 1991 zvrchovanou republikou, ktorú uznali všetky štáty sveta. Je to prezidentská republika s jednokomorovým parlamentom.

Podľa ústavy schválenej 28. júna 1996 má výkonnú moc prezident a vláda, súdnu moc

súdy a zákonodarnú moc parlament. Táto ústava výrazne posilnila právomoci prezidenta a oslabil parlament. Prezident má napríklad právo vydávať dekréty a ovplyvňovať tak ekonomické smerovanie štátu. Toto je vec, ktorú prezidentovi vyčítajú doma aj v zahraničí. V tomto roku (2001) sa na Ukrajine konalo množstvo demonštrácií proti prezidentovi Kučmovi. Tá najväčšia bola symbolicky v Kyjeve, lebo v mestách sú prezidentove pozície najslabšie. A Kyjev je najväčším mestom Ukrajiny. Prezident, ktorý je volený na 5 rokov je zároveň hlavou štátu aj zákonodarnej moci. Ten menuje aj ministerského predsedu, na základe súhlasu nadpolovičného súhlasu parlamentu. Parlament sa volá Verchovna Rada, sídli v budove bývalého Najvyššieho Sovietskej Ukrajinskej socialistickej republiky, má 450 miest a obsadzuje sa dosť neobvyklým spôsobom- polovica je volená pomerným systémom všeobecnými, rovnými, tajnými a priamymi voľbami na základe stranického princípu. Do parlamentu sa dostanú len strany, ktoré vo voľbách získali 4 alebo viac percent voličských hlasov. Ďalších 225 členov parlamentu je volených väčšinovými dvojkolovými voľbami. Funkčné obdobie každého člena sú štyri roky. Posledné parlamentné voľby sa konali 29. marca 1998, nasledujúce sa budú konať v júni 2002.

V súčasnosti je ministerským predsedom Anatolij Kinach, ktorého prezident Leonid Kučma menoval 29. mája 2001.

Prezident Kučma slúži už druhé funkčné obdobie. Prvý- krát bol zvolený 19. júla 1994, kedy porazil veľmi tesne dovtedajšieho prezidenta Leonida Kravčuka a nahradil jeho konzervatívne zmýšľanie prozápadným duchom.

Už v roku 1996 sa Ukrajina zbavila všetkých jadrových hlavíc a získala štatút bezjadrovej republiky. Nebolo to síce po vôli všetkým Ukrajincom, ale ratingové agentúry snahu ocenili a zlepšili rating Ukrajiny okamžite o dva stupne, čo sa naozaj nestáva často. Dalo by sa preto povedať, že práve Kučmova snaha prilákala zahraničných investorov.

V októbri roku 1999 porazil už oveľa výraznejšie komunistu Petra Symonenka pomerom hlasov 57,7% - 38,8%. Najbližšie prezidentské voľby sa budú konať v decembri roku 2004.

Najdôležitejšími ukrajinskými politickými stranami a ich predsedovia sú: Komunistická strana Ukrajiny (Petro Symonenko), Materská vseukrajinská strana (Julia Tymošenko), Strana Zelených Ukrajiny al. PZU (Vitalij Kononov), Hromada (Pavlo Lazarenko), Strana regionálneho rozvoja Ukrajiny alebo PRVU (Volodymyr Rybak), Roľnícka strana ukrajiny alebo SelPU (Serhij Dovhan), Ľudová demokratická strana (Valerij Pustovojtenko). Tieto strany zďaleka nevystihujú celé politické spektrum Ukrajiny, sú to však strany, ktoré pravidelne obsadzujú parlamentné miesta.

Životné prostredie:

Kredit Ukrajiny výrazne utrpel po katastrofálnej havárii v Černobyľskej elektrárni v roku 1986. Paradoxne však práve Ukrajina disponuje najzelenšími a najzdravšími mestami v Európe. Kyjev dokonca vedie svetový rebríček v počte metrov štvorcových zalesnenej plochy na osobu. V Kyjeve ich na jednu osobu pripadá neuveriteľných 214. Pre porovnanie- v Prahe to je 75 a v Bratislave 52.

Rádioaktívne zamorenie je však v okolí Černobyľu stále výrazné. Priamo v okolí Černobyľu, je stupeň zamorenia viac ako 40 curieho jednotiek na km štvorcový. Oblasť s takýmto zamorením je však uzavretá, a nižšia radiácia môže ohroziť ľudské zdravie až po

rokoch života v takejto oblasti.

Životné prostredie sa paradoxne zlepšilo vďaka úpadku priemyselnej produkcie. Lov rýb v Dnepri je dnes 2x výnosnejší než pre piatimi rokmi.

Zakarpatské lesy sa v súvislosti s čistotou ovzdušia môžu spomínať s tundrou alebo nórskymi lesmi. Od roku 1952 je veľká časť Karpát vyhlásená za Karpatský národný park. Ďalším národným parkom sú Šacké jazerá známe svojou krištáľovou čistotou.

Najhoršie sú na tom samozrejme veľké mestá- Kyjev, Charkiv, Odessa... Predovšetkým Odessa trpí priemyselnými odpadmi, ktoré sa vylievajú do mora a odradzujú turistov od návštev tohto historického mesta.

O absencii akéhokoľvek prijateľného prostredia môžeme hovoriť v oblasti donbasu.

Miestne bane a hute vylučujú obrovské množstvo exhalátov a sadzí.

Životné prostredie Ukrajiny sa nedá generalizovať, pre jeho diametrálnu odlišnosť v rôznych častiach krajiny. Od extrémne priaznivých podmienok v Karpatách po opačný pól v doneckej panve.

Atraktivity cestovného ruchu:

Ukrajina disponuje predovšetkým obrovským množstvom kultúrnych a historických pamiatok. Nečudo, veď kyjevský štát sa rozvíjal od 11. storočia úzko spätý s kresťanskými tradíciami. Kyjevo- Pečorská lavra je architektonickým skvostom vo svetovom merítku. V jej komplexe sa nachádza viac ako 30 pravoslávnych kostolov a mnoho jaskynných systémoch, v ktorých spočiatku mnísi žili. Najdôležitejší kostol je Kyjevo- pečorský.

Štátna rezervácia Sofijské múzeum predstavuje komplex architektonických a umeleckých pamiatok z 11.-18. storočia. Ústrednou pamiatkou je Sofijská katedrála založená r. 1037 Jaroslavom Múdrym. Stala sa náboženským aj politickým centrom Kyjeva- matky ruských miest. Ako prvého v nej pochovali samotného Jaroslava Múdreho. Neďaleko Sofijského múzea sa nachádzajú zvyšky Zlatej Brány (Zoloti Vorota). Kedysi bola bránou do Kyjeva a časťou obranných múrov mesta. Dnes prezrádza techniku stavby múrov tých čias.

Najvýznamnejšou kyjevskou kultúrnou pamiatkou je Divadlo opery a baletu Tarasa Ševčenka. Budova je postavená v secesnom slohu a pochádza z roku 1901. Trvalým repertoárom divadla s 1690 miestami sú opery zakladateľa ukrajinskej klasickej hudby N. Lysenka- Natalka Poltavka, Taras Bul'ba, Noc pred Kračúnom a iné.

Ukrajinskú národnú literatúru minulého storočia prezentuje predovšetkým národný básnik a maliar Taras Ševčenko. Jemu je venované štátne múzeum na Ševčenkovom bulvári. Múzeum opatruje vyše 800 obrazov, kresieb a rytín, literárnych diel vydaných ešte za jeho života.

Kyjev sa počas Veľkej vlasteneckej vojny stal dôležitým miestom odboja proti nacistom a preto sa stal jedným z miest-hrdinov. Takýchto miest bolo v celom ZSSR 13, pričom 4 z nich na území Ukrajiny. V Kyjeve sa preto nachádza múzeum Veľkej vlasteneckej vojny. Je v ňom vystavených približne 6 000 exponátov vrátane platní SUPRAPHON s českými nápismi a popisom, že sú to okupantské platne, rukavičiek z ľudskej kože a mydla z ľudského tuku. Nič pre slabé žalúdky. Nad múzeom (alebo lepšie povedané na múzeu) stojí 80 metrová socha matky Vlasti.

Významné pamiatky boja Ukrajincov môžeme nájsť v Poltave a Zaporizží. Predovšetkým Zaporizžja poskytuje detailný pohľad na dielo ukrajinských kozákov, ktorí si vymohli

autonómiu od Ruskej ríše.

V Odesse, môže návštevník obdivovať predovšetkým historické pamiatky. Zaujímavé sú katakomby, v ktorých sa ukrývali partizáni počas okupácie mesta nacistami, ktorá trvala 907 dní. Odessa taktiež získala titul mesto-hrdina, čo dokumentuje pamätník v centre mesta. Historickým skvostom je baroková budova odesského operného divadla z roku 1810. Bohužiaľ rekreačné podmienky celkom zdevastoval miestny priemysel a tak sa kúpania chtví turisti musia presunúť až na krymský polostrov.

Tu sú však podmienky vynikajúce. Ubytovacie možnosti sú veľmi široké- od bungalovu až po Sevastopoľský Hilton. Naviac na kryme dlho prebývala arabská menšina, takže tu nájdeme autentické mešity a minarety. Krym je veľmi originálne miesto, ktoré vzniklo spojením dvoch kultúr. Návšteva pevnosti Sudak je veľkým zážitkom.

V Sevastopoli dnes môžeme vidieť akési "zakázané mesto" ZSSR, lebo obrovská vojenská základňa tvoriaca asi polovicu mesta je dnes prístupná, keďže ukrajinská armáda nepotrebuje takú rozsiahlu čiernomorskú základňu. Nevraviac o tom že v Jalte je prístupný Livadijský palác, v ktorom sa Roosevelt, Churchill a Stalin stretli roku 1945 aby prerokovali rozdelenie sfér vplyvu po druhej svetovej vojne.

Miestom stretania dvoch kultúr je aj Ľviv, ktorý dlhé storočia patril tradične katolíckemu Poľsku. Dnes je súčasťou Ukrajiny a pravoslávne kostoly stoja vedľa tých katolíckych. Katolícka menšina je tu minimálna, takže väčšina kostolov slúži ako múzeá a sú v nich vystavené drahocenné ikony. Ľviv môže slúžiť ako východiskový bod pre pešiu turistiku do nádherného okolia.

Turistický potenciál Ukrajiny je ohromný, bohužiaľ Ukrajinci akoby si to neuvedomovali alebo snád' dokonca nevážili- takmer v žiadnom múzeu nie sú cudzojazyčné vysvetlivky, o sprievodcoch nehovoriac, ceny sú takmer všade premrštené- obyčajný motel stojí 70 dolárov na osobu a v Kyjeve sú ceny astronomické. Bohužiaľ z celej Ukrajiny už dávno odstránili to, čo by západných turistov priťahovalo ako magnet- sochy Lenina, Gorkého, typické propagandistické súsošia a pod. Naviac nevyhovujúca cestná sieť odradí asi každého kto by sa predsa rozhodol krajinu navštíviť.

Orientačné ceny:

Ceny na Ukrajine sú stále nízke, lacné jedlo obstaráte za 1 USD. Orientačné ceny potravín: chlieb - 1 UAH, Rama, sušienky, čokolády a iné potraviny pôvodom zo Slovenska či Čiech - naša cena +30 %, ovocie a zelenina - naše ceny, jedlo (guláš) v reštaurácii - 4 UAH, 0,5 l vodky - 8 UAH, pivo - 2 UAH.

Ceny ubytovania rovnako nie sú vysoké, najdrahší hotel v Užhorode stojí okolo 60 USD za izbu, lacné ubytovanie samozrejme omnoho menej (2 - 3 USD). Cena benzínu vás asi milo prekvapí, nedáte totiž za liter ani celú marku (stojí asi 2/3 DEM).

Ukrajina - Formality

Vízum:

Ukrajina zrušila vízovú povinnosť pre občanov SR bez časového obmedzenia. Toto opatrenie umožňuje vstup a pobyt na území Ukrajiny bez víza v dĺžke 90 dní. V prípade pobytu za účelom zamestnania, trvalého pobytu, zlúčenia rodiny, štúdia alebo pobytu prevyšujúcom 90 dní je nutné požiadať o príslušné vízum. Doporučuje sa pred cestou overiť u zastupiteľského úradu Ukrajiny, či sa podmienky pre pricestovanie nezmenili.

Cestovné doklady:

Platný cestovný pas s minimálnou dobou platnosti jeden mesiac. V prípade cesty motorovým vozidlom je nutné, aby vodič vlastnil medzinárodný vodičský preukaz (ukrajinské orgány však akceptujú tiež slovenské vodičské preukazy) a technický preukaz. Vyžadovaná je i tzv. zelená karta.

Konzulát:

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky na Ukrajine
Jaroslavov Val č. 34
019 01 Kyjev
Ukrajina
tel: +38 044/ 2720310
fax: +38 044/ 2723271
Vedúci úradu: Mgr. Urban RUSNÁK / veľvyslanec SR
Časový posun: +1 hod.

Dôležité telefónne čísla:

požiarnici 01
milice 02
prvá pomoc 03
ČSA Kyjev 228 02 96
letisko Kyjev - Borispol 296 74 49 (kancelária ČSA)
odťahová služba 559 78 65 (iba v Kyjeve)

Očkovanie:

Žiadne očkovanie nie je povinné, niektoré sa iba doporučujú.

Elektrické napätie:

220 V

Riziká:

Na celom území Ukrajiny je veľmi vysoká kriminalita. Colné predpisy Ukrajiny tvoria veľmi neprehľadný konglomerát zákonov, vyhlášok a predpisov. Tým pádom sa cudzinec môže stretnúť na rôznych hraničných prechodoch s rôznou interpretáciou. Z tohto dôvodu MZV SR doporučuje, aby turista pri príjazde deklaroval všetky cennejšie veci. Na Podkarpatskej Rusi si dávajte pozor na chovanie milicionárov. Snažia sa cudzincov žmýkať ako sa len dá. Na každom kroku merajú rýchlosť a dávajú dýchať. V každom prípade hľadajú akúkoľvek drobnosť aby niečo dostali. Dobrá rada - úplatky musia byť ľahko deliteľné počtom policajtov! Alkohol v krvi + 3 policajti = 150 DEM + kartón piva. Na zbytku územia je situácia o niečo lepšia, obecne platí, že policajti sú aktívnejší v noci. Meranie rýchlosti je častejšie na okresoch. Problémy sú s vjazdom a na obchvate Odesy, kde policajti požadujú zvláštne povolenie k vjazdu. U vjazdu do väčších miest sú síce GAI zrušené, ale väčšinou tam policajti stoja a kontrolujú.

Informácie na internete: www.uazone.com.ua; www.kyiv.ua; www.welcometoukraine.com;
www.dynamokyiv.ua; www.maps.com; www.yorkdaleun.com a mnohé ďalšie servery